

Amigas e amigos, Autoridades das Institucións do noso país.

Celebramos hoxe un ano de escrita da palabra, celebramos a palabra nos seus máis diversos e íntimos estremecementos, a que baixa a beber coma raíz da árbore na entraña da terra nutricia, nosa, onde habita o humano na súa ledicia e na súa dor.

Os libros por vós creados, das palabras habitados, acabadas de nacer e núas, reciben hoxe o premio do recoñecemento dos propios compañeiros e compañeiras.

É un tempo novo e cheo de incertezas pois o destino noso, da nosa escrita, está indisolubelmente vencellado ao destino do noso idioma. De certo, os escritores e escritoras galegos estaremos á altura que o noso país nos demande, para iso foi creada hai trinta anos a AELG como algo máis que unha asociación gremial de escritores.

Afortunadamente estamos a recibir a grata resposta de novos escritores e escritoras que, pouco a pouco e de xeito continuado, se están a dar de alta e fan aproximármonos xa aos catrocentos asociados.

Este novo tempo enmarcase, a pesares dunha nova e dura para nós realidade económica, na recollida dos froitos sementados ao longo destes anos nos que se investiu en proxectos estruturais que permanecerán, como unha web que segue a recibir máis de tres mil entradas diarias, un Centro de Documentación coa incorporación dunha hemeroteca, e unha sección da historia da AELG como parte da historia do noso país. Un espazo didáctico que segue a medrar nas unidades didácticas sobre a vosa obra e, de nova creación, a sección o Territorio do escritor co inventario das casas dos escritores e os roteiros literarios baseados na obra biobibliográfica dos nosos escritores e escritoras.

É un tempo novo tamén para os escritores e as catro asociacións dos catro idiomas do estado. Estamos a traballar en problemas que nos son comúns. Tivemos xa reunións para consensuar as nosas relacións contractuais coas industrias culturais e proximamente buscaremos reflexionar conxuntamente sobre os novos soportes de edición da creación literaria.

Entramos a formar parte da Federación Europea de Asociacións de escritores con outros países coma Bielorrusia, ou Finlandia. E neste ano presidimos a Federación Galeusca que está a formular diante da administración do estado a necesaria promoción de todas as literaturas nas linguas dun estado plurilingüe coma o español.

Se algo somos é fundamentalmente futuro. Mais hoxe é un día, fundamentalmente, de celebración dos trinta anos nos que hai que a nosa asociación naceu, como nacían outros colectivos sociais sindicais e culturais.

Eran os derradeiros anos da década dos setenta e comezo dos oitenta, todo fervía en inqueda política cultural e social, estabamos a saír da longa noite de pedra do franquismo que dicía Celso Emilio, en plena transición, que non foi o paraíso político que ás veces se dá a entender, senón un tempo duro para nós cheo de represión, e lembro que aínda no ano 1984, no Manifesto de Poblet, os escritores galegos vascos e cataláns mostrabamos a preocupación pola defensa efectiva dos dereitos humanos no estado español.

Era 1980 cando nos organizabamos en distintas plataformas para vertebrar a actividade cultural e social, nunha Galiza que estaba a reivindicar o seu lugar entre os pobos. Era un tempo no que a busca da normalización do noso idioma era formulada como unha reivindicación de clase. Unha Galiza que estaba a demandar respecto á súa cultura, e que quería deixar de ser unha colonia interior do estado, que se desangraba en dolorosa emigración.

Volviámos ter uns mínimos instrumentos legais para construímos organizacións sociais e os escritores, coma sempre, tomabamos parte na transformación da realidade das máis diversas formas, no interior do noso país ou na emigración. Aproximabámonos de novo ao ideario que ficara truncado co golpe militar do ano 36 contra a legalidade republicana. Compartimos o novo tempo con algún dos escritores que ficaran na Galiza. Compartiamos o noso camiñar cos nosos irmáns maiores: con Bernardino no seu mar de Cangas, con Uxío Novoneyra a pasear vagarosamente as rúas de Lugo, con Manuel María a nos recibir na súa librería de Monforte. Antón Avilés estaba a nos soñar desde o Val do Cauca. Todos na máis fraterna andaina iniciabamos o noso camiño sobre esta terra. Reivindicabámonos.

Os nosos pais políticos e culturais foran asasinados no 1936 ou vivían os seus exilios na outra banda do océano.

De Bos Aires chegábanos o *Sempre en Galiza* nunha edición de peto, impresa na rúa Ribadavia na edición do ano 1974. Hoxe mostrámoslle a nosa gratitude a un dos fillos daquela terra de acollida: Juan Gelman e facémolo irmán noso, escritor galego universal, como universais son os nosos escritores máis senlleiros.

Chegaban a nós os debuxos de Castelao no *Galicia Mártir* cunha encomenda que a min, e creo que moitos da nosa xeración, marcou coma un mandato de vida. Decía:

*Dirixidas a vós que sempre amachedes a liberdade
e sodes a única reserva que nos queda para reconstruír
o fogar desfeito.*

Así foi creada esta asociación, pedra a pedra, até erguer a casa, o fogar, a casa dos labregos que sementan e seituran a palabra, a casa dos mariñeiros que buscan o peixe prateado no soñar, a casa dos ferreiros que martelan no ferro ate lle arrincar faíscas de dor ou douradas lágrimas.

Somos hoxe esta AELG despois de trinta anos porque foi creada como un proxecto comunal por moitos dos que hoxe nos acompañades nesta cea e outros que xa non podemos abrazar. E foise convertendo de vagariño nesta realidade colectiva e de futuro que é hoxe. Para poder defender unhas mínimas condicións de respecto ao noso traballo creador. Coa nosa escrita construímos espazos de normalidade cultural e para a nosa lingua, nunha terra que aínda non vive tal normalidade, pois moitas daquelas reivindicacións seguen aínda a ser a razón de ser da nosa asociación. Mais hai unha fundamental, que ten o carácter de fundacional: O noso idioma, a defensa do noso idioma, o dereito a vivirmos en galego, a soñar nel o noso futuro, como parte da humanidade que construíu a súa diversidade nos idiomas máis fermosos, e que neles teceu o territorio dos soños e da súa dignidade.

Bernardino o noso Presidente Fundador dicíanos nun texto seu:

Tocoume a min como lle puido tocar a Uxío Novoneyra ou a Avilés de Taramancos lles podería ter tocado.

Por isto, creo eu que é afortunado o pobo que, cada vez que precise dun dos seus fillos ou fillas, e este **está alí** para asumir as responsabilidades que a súa cultura, que os escritores do seu país lle requiren.

A nosa asociación nacía como parte do corpo social que naqueles días estaba a se organizar, mesmo antes de que existise o Parlamento Galego, mesmo antes de que existir goberno autonómico.

Os escritores galegos, máis de douscentos, os días 3, 4 e 5 de maio de 1980, reunímonos no Mosteiro de Poio para sementar unha nova galla da árbore milenaria da nosa cultura que é hoxe esta árbore que medrou e que da vizosos froitos.

Antón Avilés, a quen lle foi dedicado o Día das Letras do ano 2003, dicía:

O escritor pode ser a conciencia dun pobo que disfrute a plenitude das súas facultades. Mas cando ese pobo é sometido secularmente, cando anda atoutiñando para saír da escuridade é, ademais da conciencia, unha ascua de luz que se acende no rescaldo ancestral onde as sinais propias están limpas e se poden facer brillar diante dos ollos da memoria.

E chegaba Uxío, a quen lle son dedicadas felizmente as letras galegas deste ano 2010, e que nos enche a todos de ledicia, e deixaba feita unha pregunta que cada tempo repetimos unha e outra vez:

Galicia Será a miña xeración quen te salve?

Ou o mellor canto de esperanza que pode herdar un pobo:

Non, a forza do noso amor non pode ser inútil.

Mais el deixou dito para os máis novos no ano 1995:

Todos os homes son responsables da súa lingua e de que permaneza no espacio xeográfico no que se formou e durou ate confundirse LÍNGUA, POBO e TERRA, Língua e Patria.

A responsabilidade aumenta coa situación de peligro, coa evidencia de peligro que e maior e constante cando se trata dunha Lingua sen estado, como agora se dice, dunha Língua sen estado como a nosa.

Cada un deu respostas ao seu momento histórico e fixo que esta Asociación viva hoxe, fundada nos alicerces da máis fonda palabra nutricia mineral.

Naceu e vive AELG para axudar a vertebrar un dos sectores sociais máis determinantes na nosa historia nacional, porque a literatura e os escritores e escritoras que a crean son os depositarios da matria, os que levan ás súas costas a memoria través do horizonte sempre inacabado, sempre a comezar onde Rosalía puxo a estrela que Curros ollou na súa fronte.

Somos un pobo antigo, somos unha das máis vellas culturas da Europa, que viaxando a Compostela coma un río e o seu caudal de sombras, axudamos a construír.

Mais como literatura estamos a nacer día a día, na medida que somos capaces de facer que todos os ideais, que todo o sentir que vive nos recantos da alma colectiva e que foron soñados ao longo dos séculos, con fermosa teimosía, alenten na nosa literatura, e que hoxe seguen a ser permeabilizados pola nosa consciencia colectiva e pola doutros pobos que queren construír no seu futuro o futuro dun anaco da humanidade.

Como escritores podemos coas nosas palabras restaurar á cultura o sangue, a seiva que vén da memoria do seu idioma e é capaz de a facer presente, de que de novo volva a agromar, a ser sentida. Necesitamos as palabras de poetas coma Juan Gelman porque

*O fracaso do corazón cai na tarde como
un paxaro esquivado do voo.*

Ou porque

*A este oficio obríganme as dores alleas
as bágoas
os panos saudadores
as promesas no medio do outono
ou do fogo
os beixos do encontro, os beixos do adeus
Todo me obriga a traballar coas palabras, co sangue.*

Con este noso oficio, ás veces, somos capaces de arrincar ao tempo o que ten de tránsito, de efémero: o escritor é capaz de ler o manuscrito da historia da memoria persoal ou colectiva, que día a día é escrito nos areais do tempo, e día a día son borrados polo vento do propio tempo.

Capaces, aínda hoxe, de erguer a nosa voz na reivindicación da palabra que nos foi entregada de man en man e que chega a nós como ave atravesando os séculos porque os seus soños de vida aínda non foron cumpridos.

É por iso que enchemos e encheremos a Praza do Obradoiro, con insubornábel teimosía, como un mar de luz chegado dos catro puntos cardinais da nosa terra e da nosa consciencia colectiva en defensa do noso idioma.

Cesáreo Sánchez Iglesias, Presidente da Asociación de Escritores en Lingua Galega